

**คำถาม โจทย์แบบฝึกหัด
และปัญหาท้ายบทที่ 6
การบัญชีกิจการร่วมค้า**

คำถาม

- คำถาม ข้อ 1 ให้อธิบายโดยสังเขป ถึงวิธีการบันทึกบัญชีสำหรับกิจการร่วมค้าทั้ง 2 วิธีว่ามีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร และมีวิธีการบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นอย่างไร
- คำถาม ข้อ 2 ให้คำจำกัดความ คำว่าการบัญชีร่วมค้า
- คำถาม ข้อ 3 กิจการร่วมค้ามีลักษณะเหมือนและต่างกับกิจการห้างหุ้นส่วนอย่างไร
- คำถาม ข้อ 4 ผลกำไรขาดทุนจากกิจการ โจทย์แบบฝึกหัดกิจการร่วมค้ามีวิธีการแบ่งให้ผู้ร่วมค้า อย่างไร

โจทย์แบบฝึกหัด

- ข้อ 1 นายदनัยและนายกรรณ ตกลงร่วมทุนกันเปิดกิจการร่วมค้าชื่อบริษัท สันต์ จำกัด โดยทำการแบ่งขายที่ดิน โดยใช้วิธีเปิดสมุดบัญชีชุดใหม่ต่างหาก สำหรับกิจการร่วมค้า

25X0

- 15 มิ.ย. นายदनัยได้นำเงินสดมาลงทุนโดยจ่ายให้นายกรรณ 20,000 บาท และได้รับดอกเบี้ยเงินลงทุน 6% สำหรับนายกรรณ และได้รับค่าป่วยการ 5% ของยอดขาย และยังได้ส่วนแบ่งอีก 40% จากผลกำไรของกิจการร่วมค้า
- 1 ก.ค. นายกรรณซึ่งมีที่ดินเป็นเงิน 48,000 บาท โดยจ่ายเป็นหุ้นกู้ 6% จำนวน 33,000 บาท และที่เหลือจ่ายเป็นเงินสด ดอกเบี้ยหุ้นกู้จ่ายปีละ 2 ครั้ง หรือจ่ายพร้อมกับการไถ่ถอน หุ้นกู้ ถ้ามีการชำระก่อนถึงกำหนดเวลา
- 1 ส.ค. นายदनัย จ่ายเงินส่วนเพิ่มล่วงหน้าเป็นเงิน 22,000 บาท แก่นายกรรณโดยใช้ข้อตกลงเหมือนเดิม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง 19,000 บาท
- 31 ธ.ค. ยอดขายทั้งสิ้น เป็นเงินสด 52,000 บาท ที่ดิน ณ วันนั้นมีราคาทุน 44,100 บาท ค่าโฆษณา ค่าใช้จ่ายสำนักงานและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ 11,420 บาท

ไถ่ถอนหุ้นกู้กระทำในวาระต่าง ๆ ดังนี้คือ :-

25X0

- 30 ก.ย. 5,000 บาท
- 31 ต.ค. 8,000 บาท
- 30 พ.ย. 6,000 บาท
- 31 ธ.ค. 4,000 บาท

ข้อ 1 ต่อ

สำหรับการจ่ายดอกเบี้ยหุ้นกู้จะกระทำในเดือนที่ 3, 4, 5 และ 6 จ่ายตามจำนวนเงินที่ไถ่ถอนหุ้นกู้ และรายได้ค่านายหน้าที่ยจ่ายให้นายกรรม จะจ่าย 31 ธ.ค. 25X0 และได้ตกลงจ่ายชำระดอกเบี้ยเงินทุนให้นายคนัย สำหรับการลงทุนครั้งแรก 6.5 เดือน และสำหรับการลงทุนครั้งที่ 2 5 เดือน และโอนเงินสดที่เหลือจากทุน 5,000 ให้นายคนัย

นายคนัยต้องการทราบงบแสดงผลการดำเนินงานของกิจการร่วมค้า และให้แสดง ส่วนแบ่งที่เขาควรจะได้รับจากกิจการร่วมค้า นับตั้งแต่วันที่บันทึกร่วมค้าในสมุดรายวันทั่วไปในเรื่องเดียวกัน

- ให้ทำ
1. การบันทึกบัญชีของกิจการร่วมค้า
  2. การบันทึกบัญชีของนายคนัย
  3. งบแสดงกำไร - ขาดทุน และส่วนแบ่งผลกำไรที่นายคนัยต้องการทราบ

ข้อ 2 ในระหว่างปี พ.ศ. 25X0 นายสุรศักดิ์ ได้รับแต่งตั้งจากผู้ร่วมค้าคนอื่น ๆ ให้ทำหน้าที่ผู้จัดการของกิจการร่วมค้า ซึ่งทำในนามบริษัท สามสหาย จำกัด เพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลการบริหารงานของกิจการร่วมค้า ระหว่าง นายสุรศักดิ์ กับนายเรวัต และนายดิเรก ในการบริหารงานของกิจการร่วมค้านี้ นายสุรศักดิ์ (ผู้จัดการ) จะได้รับเงินโบนัส 10% ของผลกำไรของกิจการร่วมค้าก่อนการหักยอดค่าโบนัส

กิจการร่วมค้าได้ดำเนินงานสิ้นสุดลง ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 25X0 ณ วันที่บัญชีของนายเรวัตและนายดิเรก มียอดคงเหลือด้านเครดิต ดังนี้

		ในสมุดบัญชีของ	
		นายเรวัต	นายดิเรก
บัญชีนายสุรศักดิ์	คงเหลือ	162,750	162,750
บัญชีนายดิเรก	คงเหลือ	362,320	
บัญชีนายเรวัต	คงเหลือ	-	162,470

รายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม มีดังนี้คือ

1. สินค้าของกิจการร่วมค้ายังคงเหลืออยู่โดยมิได้ขาย ซึ่งนายสุรศักดิ์ตกลงรับซื้อไว้ในราคาทุน 422,860 บาท และนายสุรศักดิ์ ยังไม่ได้ทำการบันทึกบัญชีโบนัสที่ตนจะได้รับจากกิจการร่วมค้า
2. ผู้ร่วมค้าทุกคนตกลงใจที่จะทำการแบ่งผลกำไรขาดทุนของกิจการร่วมค้าให้แก่ผู้ร่วมค้าทุกคนเท่า ๆ กัน หลังจากจ่ายค่าโบนัสให้แก่ นายสุรศักดิ์
3. สมมติว่ากิจการร่วมค้าใช้วิธีบันทึกบัญชีแบบวิธีที่ 1 คือไม่เปิดสมุดบัญชีชุดต่างหากขึ้นสำหรับกิจการร่วมค้า

ให้ทำ บันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นข้างต้นลงในสมุดรายวันทั่วไปของนายเรวัต นายดิเรก รวมทั้งการปิดบัญชีร่วมค้า และทำการแบ่งสิทธิส่วนได้เสียของผู้ร่วมค้าที่มีอยู่ในกิจการร่วมค้าระหว่างกัน เมื่อกิจการร่วมค้าสิ้นสุดลง ตลอดจนการส่งเงินคืน เริ่มจากยอดคงเหลือข้างต้น

ปัญหาท้ายบท

ปัญหาที่ 1 นายนพพร และนายคมสัน ได้ตกลงตั้งกิจการร่วมค้าขึ้น เพื่อขายสินค้าชนิดหนึ่ง ในการนี้ได้ตั้งนายนพพรเป็นผู้จัดการบริหารงานกิจการร่วมค้านี้ และผู้ร่วมค้าได้ตกลงแบ่งผลกำไรขาดทุนเท่า ๆ กัน

ต่อไปนี้เป็นรายการค้าที่เกิดขึ้นในเดือน พฤษภาคม 25X1

25X1

5 พ.ค. นายคมสันได้ส่งเงินสดมาให้นายนพพร จำนวน 10,000 บาท และนายนพพรได้นำไปซื้อสินค้าในราคาทุน 10,000 บาท ทันที

6 พ.ค. นายนพพรได้จ่ายค่าระวางสำหรับสินค้าที่ซื้อ 240 บาท

19 พ.ค. กิจการค้าได้ขายสินค้าไป $\frac{1}{2}$ ซึ่งคิดเป็นเงินสด 7,200 บาท และนายนพพรได้จ่ายค่าขนส่งสินค้าให้แก่ลูกค้า 360 บาท และหลังจากนั้นไม่มีรายการค้าเกิดขึ้นจนถึงวันที่ 31 พ.ค. 25X1

สมมติว่ากิจการใช้วิธีการบันทึกบัญชีแบบไม่เปิดสมุดบัญชีคู่ใหม่ขึ้นสำหรับกิจการร่วมค้า

- ต้องการ**
1. ให้บันทึกรายการค้าในสมุดบัญชีของผู้ร่วมค้าแต่ละคน เพื่อบันทึกรายการร่วมค้า
  2. ให้ทำการปรับปรุงรายการที่จำเป็นในสมุดบัญชีของนายนพพร ณ วันที่ 31 พ.ค. 25X1 โดยสมมติว่าเขาได้ทำการปิดสมุดบัญชีของเขา ณ วันนี้ เพื่อหาผลกำไรขาดทุนจากกิจการร่วมค้าที่ยังไม่เสร็จสิ้น
  3. ให้จัดทำงบดุลของกิจการร่วมค้าในสมุดของนายนพพร ณ 31 พ.ค. 25X1 แสดงรายการทั้งหมดที่เกี่ยวกับกิจการร่วมค้า

ปัญหาที่ 2 จิต, แจ่ม, ไส ได้ตกลงตั้งกิจการร่วมค้าขึ้นเพื่อขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยจิตเป็นผู้จัดการ ในการดำเนินงาน และได้รับค่านายหน้า 5% ของราคาขายทั้งสิ้น อัตราส่วนแบ่งผลกำไรขาดทุนของ จิต, แจ่ม, ไส คือ 3, 2, 1 ตามลำดับ

ต่อไปนี้เป็นรายการร่วมค้าที่เกิดขึ้น

25X0

- พ.ย. 1 แจ่มและไสส่งเงินมาให้จิตคนละ 6,000 บาท
2 จิตซื้อสินค้าสำหรับกิจการร่วมค้า 18,000 บาท
5 จิตจ่ายค่าระวางสินค้าที่ซื้อ 500 บาท
10 จิตจ่ายค่าโฆษณาสินค้า 525 บาท
15 จิตขายสินค้าเป็นเงินเชื่อครึ่งหนึ่งของสินค้าในราคา 13,000 บาท เงื่อนไข 2/10
22 จิตเก็บเงินสดจากการขายเชื่อได้ 11,760 บาท
27 จิตขายสินค้าที่เหลือได้เงินสด 11,760 บาท
30 แจ่ม และไสรับโอนลูกหนี้ที่ยังไม่ได้เก็บเงินคนละเท่า ๆ กัน
กิจการร่วมค้าได้สิ้นสุดลง และมีการชำระหนี้สินระหว่างผู้ร่วมค้า

ให้ทำ ลงรายการในสมุดรายวันทั่วไปของผู้ร่วมค้าทุกคน ตั้งแต่ต้นจนถึงการชำระคืนทุนระหว่างกันโดยสมมติว่ากิจการมิได้เปิดสมุดบัญชีต่างหากสำหรับกิจการร่วมค้า

ปัญหาที่ 3 ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างการวิเคราะห์รายการร่วมค้า เพื่อบันทึกในสมุดรายวันทั่วไปของผู้ร่วมค้าทุกคน กรณีไม่เปิดบัญชีชุดหนึ่งต่างหากของกิจการร่วมค้า สมมติว่านายกฤษ นายขจร และนายคณิต ได้ตกลงใจตั้งกิจการร่วมค้าโดยให้นายกฤษ เป็นผู้จัดการ ดำเนินงานของกิจการร่วมค้า

ต่อไปนี้เป็นรายการค้าที่เกิดขึ้นในเดือน มกราคม 25X0 ดังนี้ :-

25X0

- 1 ม.ค. นายขจร ได้ส่งสินค้าไปให้นายกฤษ (ผู้จัดการ) ราคา 6,000 บาท ซึ่งจะบันทึกถือเป็นการลงทุนของนายขจร
6 ม.ค. นายคณิต ส่งเงินสดไปให้นายกฤษ (ผู้จัดการ) ไว้ใช้จ่าย 10,000 บาท
10 ม.ค. นายกฤษ จ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ไป 2,000 บาท
18 ม.ค. นายกฤษ ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ 4,000 บาท
20 ม.ค. นายกฤษ ขายสินค้าบางส่วนเป็นเงินเชื่อ 12,000 บาท
25 ม.ค. นายกฤษ เก็บเงินจากลูกหนี้ได้ 10,000 บาท ให้ส่วนลด 400 บาท และตัดหนี้สูญ 600 บาท
28 ม.ค. นายกฤษ นายขจร นายคณิต ตกลงเลิกกิจการโดยนายขจร รับเอาสินค้าคงเหลือคืนไปในราคาทุน 4,000 บาท

ปัญหาที่ 3 ต่อ

หมายเหตุ ให้แบ่งผลกำไรขาดทุนของกิจการให้แก่ผู้ร่วมค้าทุกคน ดังนี้

1. คิดดอกเบี้ยเงินทุนให้นายขจร นายคณิต ในอัตรา 6% ของทุนเริ่มแรก
2. ให้ค่าปวดยการแก่ผู้จัดการ (นายกฤษ)
3. กำไรที่เหลือแบ่งให้ผู้ร่วมค้าทุกคนในอัตราที่เท่ากัน

ให้ทำ 1. บันทึกรายการค้าข้างต้นลงในสมุดรายวันทั่วไปของนายกฤษ นายคณิต นายขจร โดยให้ทำการปิดบัญชีแบ่งผลกำไรขาดทุนตามข้อตกลง และบันทึกการชำระหนี้ระหว่างผู้ร่วมค้า

ปัญหาที่ 4 โพลิน, พนัส, พร ได้ตกลงตั้งกิจการร่วมค้า โดยพรเป็นผู้จัดการในการดำเนินกิจการร่วมค้า ผู้ร่วมค้าแบ่งผลกำไรขาดทุนเท่า ๆ กัน

25X0

- ธ.ค. 1 โพลินนำสินค้มาลงทุน 7,000 บาท พนัสส่งเงินสดให้พร 5,000 บาท
- 10 พรซื้อสินค้าเชื่อ 8,000 บาท ได้ค่านายหน้า 2%
- 12 พรจ่ายค่าใช้จ่ายเพื่อกิจการร่วมค้า 500 บาท
- 15 พรขายสินค้าเชื่อได้ 20,000 บาทได้ค่านายหน้า 2% ส่งเงินคืนให้นายพนัส 3,000 บาท
- 31 กิจการร่วมค้ามีสินค้คงเหลือ 2,000 บาท แต่ผู้ร่วมค้าทุกคนประสงค์จะคิดผลกำไรหรือขาดทุนของกิจการร่วมค้าในวันนี้ ส่วนหนี้สินระหว่างผู้ร่วมค้าจะชำระให้แกกันในปีต่อไป หลังจากสินค้คงเหลือ 2,000 บาท ได้จำหน่ายไปหมด รวมทั้งกิจการได้ชำระหนี้และรับชำระหนี้จากลูกหนี้เรียบร้อยแล้ว

ให้ทำ บันทึกรายการค้าข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไปของผู้ร่วมค้าทุกคน ตั้งแต่ต้นจนถึงการแบ่งผลกำไรหรือขาดทุน ทั้งวิธีเปิดสมุดชุดพิเศษและไม่เปิดสมุดชุดพิเศษ พร้อมทั้งแสดงสิทธิส่วนได้เสียในกิจการร่วมค้าในงบดุล ณ วันที่ 30 พ.ย. 25X0 ของผู้ร่วมค้าแต่ละคนด้วย

- ปัญหาที่ 5** กิตติ และขจร ตกลงทำการร่วมค้าเพื่อจำหน่ายของเล่นระหว่างเทศกาลแห่งหนึ่ง กิตติทำหน้าที่เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้ร่วมค้าได้ตกลงกัน ดังนี้
1. กิตติจะได้รับค่านายหน้า 5% จากการซื้อของเล่นทั้งหมด (ก่อนหักส่งคืน) ที่เขาซื้อมา
  2. ผู้เป็นหุ้นส่วนแต่ละคนจะได้รับค่านายหน้า 20% จากการขายสินค้าที่ตนจำหน่ายได้
  3. กำไรหรือขาดทุนที่เหลือแบ่งเท่า ๆ กัน

ต่อไปนี้เป็นรายการค้าที่เกิดขึ้นในเดือนธันวาคม :-

25X0

12 ธ.ค. ขจร มอบเงิน 35,000 บาท ให้แก่กิตติ ในวันที่กิตติซื้อสินค้า 100,000 บาทชำระเงินสดทันที 40,000 บาท ยอดคงค้างจะต้องชำระภายใน 10 วัน

14 ธ.ค. ผู้ร่วมค้าได้ขายสินค้าไปดังนี้ (ผู้ร่วมค้าเก็บเงินสดที่ได้รับจากการขายได้เอง)

	15 ธ.ค.	16 ธ.ค.	17 ธ.ค.	18 ธ.ค.
กิตติ.....บาท	18,000	47,000	24,000	10,000
ขจร.....บาท	12,000	38,000	21,000	8,000

18 ธ.ค. กิตติได้จ่ายค่าใช้จ่ายสำหรับการร่วมค้าอีก 13,000 บาท

20 ธ.ค. กิตติส่งสินค้าที่ยังไม่ได้ขายคืนให้เจ้าหนี้ เจ้าหนี้ยอมลดหนี้ให้ 14,000 บาท และเขาได้ชำระยอดคงค้างให้แก่เจ้าหนี้เรียบร้อยแล้วในวันนี้ การร่วมค้าสิ้นสุดลงและมีการชำระหนี้สินระหว่างกันในวันนี้ด้วย

ให้ทำ บันทึกรายการข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไปของกิตติ และขจร ตั้งแต่เริ่มรายการจนถึงการชำระหนี้สินระหว่างกัน โดยสมมติว่า กิจการไม่ได้เปิดบัญชีชุดพิเศษสำหรับการร่วมค้าดังกล่าวและค่านายหน้าในการซื้อ-ขาย ให้คิดตอนคำนวณหากำไร หรือขาดทุนจากการร่วมค้า

ปัญหาที่ 6

ต่อไปนี้เป็นบัญชีร่วมค้าที่ปรากฏอยู่ในสมุดบัญชีของ Hings, Lear, Amons ซึ่งตกลงแบ่งกำไรและขาดทุนในอัตรา 2 : 3 : 5 ตามลำดับ

บัญชีร่วมค้า

25X0			25X0		
6 ส.ค.	สินค้า - Amons	17,000	20 ส.ค.	ขาย - Hinds	40,800
8 ส.ค.	สินค้า - Lear	14,000	12 ส.ค.	ขายเชื่อ - Hinds	8,400
10 ส.ค.	ค่าขนส่งสินค้า - Hinds	400			
12 ส.ค.	ค่าโฆษณา - Hinds	300			
8 ก.ย.	ซื้อสด - Hinds	7,000			
14 ก.ย.	ค่าใช้จ่ายในการขาย-Hinds	800			

นำเงินสดมาลง 10,000 บาท เมื่อ 2 ส.ค. 2536 การร่วมค้าเสร็จสิ้นเมื่อ 30 ก.ย. 2536 โดยรับโอนลูกหนี้จากการร่วมค้า

ให้ทำ ลงรายการร่วมค้าในสมุดรายวันทั่วไปของผู้ร่วมค้าทุกคน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงรายการแบ่งกำไรและขาดทุน รวมถึงการจ่ายคืนทุนให้ผู้ร่วมค้าทุกคนด้วย

ปัญหาข้อที่ 7

เมื่อวันที่ 1 ต.ค. 25x1 นายดอน นายเด่น นายดวง ตกลงทำการร่วมค้าโดยขายเครื่องเจาะหิน ดอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดการ และผู้ร่วมค้าตกลงกันว่าแบ่งผลกำไรขาดทุนในอัตรา 5 : 3 : 2 ตามลำดับ

ต่อไปนี้เป็นรายการค้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการร่วมค้า :-

ดอน	ลงทุนด้วยเงินสด 8,000 บาท	เครื่องเจาะหิน	12,000 บาท
ดวง	ลงทุนด้วยเงินสด 6,000 บาท	เครื่องเจาะหิน	6,000 บาท
เด่น	ลงทุนด้วยเครื่องเจาะหิน		4,000 บาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม สรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาได้ดังนี้ ดอนขายเครื่องเจาะหินได้เงิน 52,000 บาท ซื้อเพิ่มเติม 28,000 บาท จ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ 8,000 บาท สินค้าคงเหลือตีราคาได้ 9,000 บาท

ณ วันที่ 1 มีนาคม 25x2 สรุปผลการดำเนินงาน ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. ถึง 1 มีนาคม ได้ดังนี้ ดอนขายได้ 12,000 บาท จ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ 2,000 บาท ณ วันนี้มีสินค้าคงเหลือ 1,500 บาท นอกจากนั้น ดวงได้ลาออกจากการเป็นผู้ร่วมค้า โดยได้รับเงิน 4,700 บาท สำหรับส่วนได้เสียของเขาในกิจการดอนและเด่นตกลงที่จะทำการร่วมค้าด้วยกันต่อไป โดยจะแบ่งผลกำไรหรือขาดทุนในอัตราเท่ากัน

วันที่ 1 พ.ค. 25x2 สรุปผลการดำเนินงานตั้งแต่ 1 มี.ค. 25x2 ได้ดังนี้ ดอนขายได้ 2,000 บาท จ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ 800 บาท สินค้าขายหมดและตกลงเลิกกิจการ พร้อมทั้งชำระคืนทุนกันในวันนั้น

ให้ทำ บันทึกรายการข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไปของผู้ร่วมค้าทุกคน โดยสมมติว่า มิได้เปิดสมุดชุดใหม่ สำหรับกิจการร่วมค้าและจะต้องบันทึกส่วนแบ่งผลกำไรขาดทุนในวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 รวมทั้งในวันอื่น ๆ เท่าที่จำเป็นด้วย รายการค้าทั้งหมดข้างต้นเป็นระบบเงินสด

ปัญหาข้อที่ 8

เมื่อวันที่ 31 ส.ค. 25X0 กนก ขจร คาวี ตกลงเลิกกิจการร่วมค้า ในสมุดบัญชี กนก ขจร คาวี ปรากฏยอดบัญชีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

	สมุดบัญชีของนายกนก		สมุดบัญชีของนายขจร		สมุดบัญชีของนายคาวี	
	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
บัญชีร่วมค้า	3,500			8,530		5,250
บัญชี นายกนก				83,710		96,490
บัญชี นายขจร	53,340					
บัญชี นายคาวี	30,300		30,500		64,840	

เมื่อได้เปรียบเทียบรายการต่าง ๆ ในสมุดบัญชีของผู้ร่วมค้าแต่ละคนแล้ว ปรากฏข้อแตกต่าง ดังนี้

1. ขจร ส่งเงินให้กนก 11,500 บาท คาวียังไม่ทราบ จึงยังไม่ได้ลงบัญชี
2. กนก จ่ายค่าโฆษณา 2,150 บาท ขจรและคาวียังไม่ได้ลงบัญชี
3. ขจร ขายสินค้าได้ 8,500 บาท แต่กนกและคาวี ยังไม่ได้ลงบัญชี
4. คาวี ขายสินค้าได้ 6,510 บาท แต่กนกและขจร ยังไม่ได้ลงบัญชี
5. ขจร จ่ายค่าขนส่งสินค้าของกิจการร่วมค้าแทนคาวี 100 บาท รายการนี้กนกลงบัญชีโดยเดบิต บัญชีร่วมค้า เครดิต บัญชี นายคาวี ขจร ลงบัญชี เดบิต บัญชีนายคาวี แต่คาวี ยังไม่ได้ลงบัญชี
6. คาวี รับคืนสินค้าชำรุดจากลูกค้า 1,280 บาท และจ่ายเงินสดให้ลูกค้าไป คาวีส่งสินค้าที่รับคืนให้กนก กนก คาวี ลงรายการนี้ถูกต้องแล้ว แต่ขจรลงรายการเดบิต บัญชีนายกนก และเครดิตบัญชีนายคาวี 1,280 บาท
7. กนกตกลงยอมรับสินค้าคงเหลือไว้ในราคา 500 บาท รายการนี้ผู้ร่วมค้าทุกคนยังไม่ได้รับบันทึกบัญชี

ให้ทำ ลงรายการในสมุดรายวันทั่วไปของ กนก, ขจร, คาวี เพื่อปรับปรุงบัญชีให้ถูกต้อง รวมทั้งการแบ่งกำไรขาดทุนจากการร่วมค้า ซึ่งผู้ร่วมค้าตกลงให้แบ่งเท่า ๆ กัน และรายการชำระหนี้ที่ค้างระหว่างผู้ร่วมค้าด้วยกัน

เฉลยโจทย์แบบฝึกหัดและปัญหาท้ายบทที่ 6
การบัญชีกิจการร่วมค้า

เฉลยโจทย์แบบฝึกหัดท้ายบท-การบัญชีกิจการร่วมค้า

เฉลยข้อที่ 1

โจทย์ข้อนี้ไม่มีใครเป็นผู้จัดการ และเป็นวิธีไม่เปิดสมุดขุดพิเศษสำหรับกิจการร่วมค้า (เพราะมีบัญชีร่วมค้า) ผู้ร่วมค้าแต่ละคนจะขายสินค้าแล้วบันทึกรับเงินสดไว้รวมกับกิจการของตัวเองเลย สรุปแล้วผู้ร่วมค้าทุกคนบันทึกทรัพย์สิน และหนี้สินของกิจการร่วมค้าไว้รวมกับของตัวเอง ส่วนบัญชีรายได้ และค่าใช้จ่ายบันทึกไว้ในบัญชีร่วมค้า ในกรณีเช่นนี้วิธีการบัญชีจะเข้าลักษณะตามวิธี FINNEY เท่านั้น

ก. บันทึกการบัญชีร่วมค้าในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป-บริษัทสันต์ จำกัด

25x0		
15 มิ.ย.	บ/ช เงินสด	20,000.00
	บ/ช ทุนนายคณัย	20,000.00
	บันทึกการลงทุนเริ่มแรกและคิดดอกเบี้ยให้ 6%	
1 ก.ค.	บ/ช ที่ดิน	48,000.00
	บ/ช หุ้นกู้	33,000.00
	บ/ช เงินสด	15,000.00
	บันทึกการซื้อที่ดินโดยจ่ายเงินสดและอีกส่วนเป็นหุ้นกู้ชนิดดอกเบี้ย 6%	
1 ส.ค.	บ/ช เงินสด	22,000.00
	บ/ช ทุนนายคณัย	22,000.00
	บันทึกการเพิ่มทุน และคิดดอกเบี้ยให้ 6%	
1 ส.ค.	บ/ช ที่ดิน	19,000.00
	บ/ช เงินสด	19,000.00
	บันทึกการจ่ายค่าปรับปรุงที่ดิน	
30 ก.ย.	บ/ช หุ้นกู้จำนอง	5,000.00
	บ/ช ดอกเบี้ย-หุ้นกู้	160.00
	บ/ช เงินสด	5,160.00
	บันทึกการไถ่ถอนหุ้นกู้และดอกเบี้ยส่วนที่ถึงกำหนด	

เฉลยข้อที่ 1 ต่อ

สมุดรายวันทั่วไป-บริษัทสันต์ จำกัด

25x0			
31 ต.ค.	บ/ช หุ้นกู้	8,000.00	
	บ/ช ดอกเบี้ยจ่ายหุ้นกู้	160.00	
	บ/ช เงินสด		8,160.00
	บันทึกการไถ่ถอนหุ้นกู้และส่วนที่ถึงกำหนด		
30 พ.ย.	บ/ช หุ้นกู้	6,000.00	
	บ/ช ดอกเบี้ยจ่ายหุ้นกู้	150.00	
	บ/ช เงินสด		6,150.00
	บันทึกการไถ่ถอนหุ้นกู้และส่วนที่ถึงกำหนด		
31 ธ.ค.	บ/ช หุ้นกู้	4,000.00	
	บ/ช ดอกเบี้ย-หุ้นกู้	420.00	
	บ/ช เงินสด		4,420.00
	บันทึกการไถ่ถอนหุ้นกู้และส่วนที่ถึงกำหนด		
31 ธ.ค.	บ/ช เงินสด	52,000.00	
	บ/ช ขาย		52,000.00
	บันทึกยอดขายทั้งสิ้น		
31 ธ.ค.	บ/ช ค่านายหน้า	2,600.00	
	บ/ช เงินสด		2,600.00
	บันทึกการจ่ายค่านายหน้า 5% ของยอดขายทั้งสิ้น 52,000 บาท		
31 ธ.ค.	บ/ช ค่าใช้จ่าย	11,420.00	
	บ/ช เงินสด		11,420.00
	บันทึกการจ่ายค่าใช้จ่ายเป็นเงินสด		
31 ธ.ค.	บ/ช ดอกเบี้ยเงินทุน	1,200.00	
	บ/ช ทุนนายคนัย		1,200.00
	บันทึกการจ่ายดอกเบี้ยเงินทุน 6% ของเงินลงทุน 20,000 บาท ระยะเวลาจาก 15 มิ.ย. - 31 ธ.ค. และ 6% ของ 22,000 บาท ระยะเวลาจาก 1 ส.ค. - 31 ธ.ค.		

เฉลยข้อที่ 1. ต่อ

สมุดรายวันทั่วไป-บริษัท สันต์ จำกัด

25x0			
31 ธ.ค.	บ/ช ขาย	52,000.00	
	บ/ช ที่ดิน		22,000.00
	บ/ช ค่าใช้จ่าย		11,420.00
	บ/ช ค่านายหน้า		2,600.00
	บ/ช ดอกเบี้ยจ่าย-หุ้นกู้		805.00
	บ/ช ดอกเบี้ยเงินทุน		1,200.00
	บ/ช กำไร (ขาดทุน)		13,075.00
	บันทึกการปิดบัญชี รายรับ-รายจ่าย		
31 ธ.ค.	บ/ช กำไร (ขาดทุน)	13,075.00	
	บ/ช ทุน-นายदनัย		7,845.00
	บ/ช ทุน-นายกรรณ		5,230.00
	บันทึกส่วนแบ่งผลกำไรของนายदनัย 60% นายกรรณ 40%		
31 ธ.ค.	บ/ช ทุน-นายदनัย	17,175.00	
	บ/ช เงินสด		17,175.00
	บันทึกการจ่ายคืนทุน		

เฉลยข้อที่ 1 ต่อ

ข. สมุดรายวันทั่วไปของนายคนัย

สมุดรายวันทั่วไปของนายคนัย

25X0			
15 ก.ค.	บัญชี เงินลงทุนในกิจการร่วมค้า	20,000.00	
	" บัญชี เงินสด		20,000.00
	บันทึกบัญชีการนำเงินสดมาลงทุนเริ่มแรก		
1 ส.ค.	บัญชี เงินลงทุนในกิจการร่วมค้า	22,000.00	
	" บัญชี เงินสด		22,000.00
	บันทึกบัญชีการเพิ่มทุน		
31 ธ.ค.	บัญชี เงินลงทุนในกิจการร่วมค้า	1,200.00	
	" ดอกเบี้ยรับ		1,200.00
	บันทึกบัญชีดอกเบี้ยรับจากเงินลงทุน		
31 ธ.ค.	บัญชี เงินลงทุนในกิจการร่วมค้า	7,845.00	
	" กำไรจากการร่วมค้า		7,845.00
	บันทึกบัญชีได้รับส่วนแบ่งกำไรจากการร่วมค้า 60%		
31 ธ.ค.	บัญชี เงินสด	17,175.00	
	" บัญชี เงินลงทุนในกิจการร่วมค้า		17,175.00
	บันทึกบัญชีเบิกเงินทดลองบางส่วน		

เฉลยข้อที่ 1 ต่อ
ก. สรุป

บริษัท สันต์ จำกัด
งบดุล
ณ 31 ธันวาคม 25X0 (หน่วย : บาท)

เงินสด	5,000.00	หุ้นกู้	40,000.00
ที่ดิน	44,100.00	นายคณัย	33,870.00
		นายกรรณ	5,230.00
	<u>49,100.00</u>		<u>49,100.00</u>

เฉลยข้อที่ 1 ต่อ

บริษัท สันต์ จำกัด
งบกำไรขาดทุน
สำหรับสิ้นสุด 15 มิถุนายน 25x0 ถึง 31 ธันวาคม 25x0 (หน่วย : บาท)

ขาย		52,000.00
ต้นทุนที่ดิน : -		
ที่ดิน	48,000.00	
ปรับปรุงที่ดิน	19,000.00	
รวม	67,000.00	
หัก ที่ดินที่ยังไม่ขาย	44,100.00	22,900.00
กำไรขั้นต้น		29,100.00
หัก ค่าใช้จ่าย :-		
ค่าโฆษณาและค่าเครื่องใช้สำนักงาน	11,420.00	
ดอกเบี้ยจ่าย - หุ้นกู้	805.00	
ดอกเบี้ยเงินลงทุน นายคนัย	1,200.00	
ค่านายหน้า	2,600.00	16,025.00
กำไรสุทธิ		<u>13,075.00</u>

จ. ส่วนแบ่งจ่ายแก่ผู้ร่วมค้า :-

	นายคนัย	นายกรรณ	รวม
กำไรสุทธิ	7,845.-	5,230.-	13,075.-
ดอกเบี้ยเงินลงทุน	1,200.-	-	1,200.-
ค่านายหน้า	-	2,600.-	2,600.-
รวม	<u>9,045.-</u>	<u>7,830.-</u>	<u>16,875.-</u>

ดอกเบี้ยจ่ายแก่หุ้นส่วน

เงินลงทุน	42,000.-	-	42,000.-
เงินส่วนแบ่งจ่ายแก่หุ้นส่วน	9,045.-	7,830.-	16,875.-
รวม	51,045.-	7,830.-	58,875.-
เบิกถอน	17,175.-	2,600.-	19,775.-
คงเหลือ	<u>33,070.-</u>	<u>5,230.-</u>	<u>39,100.-</u>

เฉลยข้อที่ 2

สมุดรายวันทั่วไป

	ของนายเรวัต	ของนายดิเรก
25x0		25x0
31 ก.ค.	บ/ช นายสุรศักดิ์ 422,860	31 ก.ค. บ/ช นายสุรศักดิ์ 422,860
	บ/ช ร่วมค้า 422,860	บ/ช ร่วมค้า 422,860
	บันทึกบัญชีการให้นายสุรศักดิ์รับซื้อ สินค้าของกิจการร่วมค้าไปในราคาทุน	บันทึกบัญชีให้นายสุรศักดิ์รับซื้อ สินค้าของกิจการร่วมค้าในราคาทุน
	บ/ช ร่วมค้า 8,026	บ/ช ร่วมค้า 8,026
	บ/ช นายสุรศักดิ์ 8,026	บ/ช นายสุรศักดิ์ 8,026
	บันทึกบัญชีการให้โบนัสแก่นายสุรศักดิ์ ซึ่งอาจแสดงการคำนวณได้ดังนี้	บันทึกบัญชีการให้โบนัสแก่นายสุรศักดิ์

การคำนวณหายอดกำไรของกิจการร่วมค้า.-

- ยอดดุลเครดิตของบัญชี นายสุรศักดิ์	162,750
- ยอดดุลเครดิตของบัญชี นายดิเรก	<u>362,320</u>
ยอดรวม	525,070
หัก ยอดดุลเดบิตของบัญชี นายเรวัต	<u>182,470</u>
บัญชีร่วมค้ามียอดคงเหลือ	342,600
หัก เครดิตออกจากบัญชีร่วมค้า	<u>422,860</u>
∴ บัญชีร่วมค้ามียอดดุลเครดิต นั่นคือมีกำไร	<u><u>80,260</u></u>
∴ ให้โบนัส 10% ของกำไร ของกิจการร่วมค้า	8,026

เฉลยข้อที่ 2 ต่อ

สมุดรายวันทั่วไป

	ของนายเรวัตติ	ของนายดิเรก
25x0	บ/ช ร่วมค้า 72,234	บ/ช ร่วมค้า 72,234
31 ก.ค.	บ/ช กำไรของกิจการร่วมค้า 24,078	บ/ช กำไรของกิจการร่วมค้า 24,078
	บ/ช นายสุรศักดิ์ 24,078	บ/ช นายสุรศักดิ์ 24,078
	บ/ช นายดิเรก 24,078	บ/ช นายดิเรก 24,078
	บันทึกการปิดบัญชีร่วมค้าโดยแบ่งผลกำไรของกิจการร่วมค้าให้แก่ผู้ร่วมค้าทุกคนเท่า ๆ กัน ซึ่งหายอดกำไรของกิจการร่วมค้าได้ ดังนี้ :- กำไรของกิจการร่วมค้าก่อนหักโบนัสให้สุรศักดิ์ มียอด 80,026 หัก การจ่ายเงินโบนัสให้แก่นายสุรศักดิ์ 8,026 ∴ กำไรที่เหลือของกิจการร่วมค้า <u>72,234</u> แบ่งให้ผู้ร่วมค้าเท่ากันทุกคน ซึ่งจะได้รับคนละ $72,234 \div 3 = 24,078$ บาท	บันทึกการปิดบัญชีร่วมค้าแบ่งผลกำไรของกิจการร่วมค้าให้ผู้ร่วมค้าทุกคน ๆ ละ เท่า ๆ กัน

สมุดรายวันทั่วไป

	ของนายเรวัตติ	ของนายดิเรก
25x0	บ/ช นายดิเรก 386,398	บ/ช เงินสด 386,398
	บ/ช นายสุรศักดิ์ 228,006	บ/ช นายเรวัตติ 158,392
	บ/ช เงินสด 158,392	บ/ช นายสุรศักดิ์ 228,006
	บันทึกการจ่ายเงินชำระหนี้คงค้างระหว่างผู้ร่วมค้า	บันทึกการชำระหนี้ยอดคงค้างระหว่างผู้ร่วมค้า

เฉลยปัญหาที่ 1 กรณีที่กิจการร่วมค้าใช้วิธีบันทึกบัญชีแบบไม่เปิดสมุดบัญชีขึ้นต่างหากอีกชุดหนึ่ง

1. บันทึกรายการสมุดรายวันทั่วไปของผู้ร่วมค้า

สมุดรายวันทั่วไป

วัน เดือน ปี	ของนายนพพร (ผู้จัดการ)	ของนายคมสัน
25x1 5 พ.ค.	บ/ช เงินสด 10,000 บ/ช นายคมสัน 10,000 บันทึกบัญชีที่นายคมสันส่งเงินสดให้ กิจการร่วมค้า	บ/ช นายนพพร 10,000 บ/ช เงินสด 10,000 บันทึกนายคมสันส่งเงินสดไปให้นายนพพร เพื่อลง ทุนในกิจการร่วมค้า
5 พ.ค.	บ/ช ร่วมค้า 10,000 บ/ช เงินสด 10,000 บันทึกรายการซื้อสินค้า	บ/ช ร่วมค้า 10,000 บ/ช นายนพพร 10,000 บันทึกรายการที่นายนพพรนำเงินสดที่นายคมสัน ส่งไปให้ไปซื้อสินค้าในราคาทุน 10,000 บาท
6 พ.ค.	บ/ช ร่วมค้า 240 บ/ช เงินสด 240 บันทึกรายการที่นายนพพรจ่ายเงิน ค่าระวางในการบรรทุกสินค้าที่ซื้อ	บ/ช ร่วมค้า 240 บ/ช นายนพพร 240 บันทึกรายการที่นายนพพรจ่ายค่าระวางบรรทุก สินค้าซื้อมาสำหรับกิจการร่วมค้า
19 พ.ค.	บ/ช เงินสด 7,200 บ/ช เงินสด 7,200 บันทึกรายการที่นายนพพรขายสินค้าได้ $\frac{1}{2}$ เป็นเงินสด	บ/ช นายนพพร 7,200 บ/ช ร่วมค้า 7,200 บันทึกรายการที่นายนพพรขายสินค้าได้ $\frac{1}{2}$ เป็นเงินสด
	บ/ช ร่วมค้า 360 บ/ช เงินสด 360 บันทึกรายการที่นายนพพรจ่ายค่าระวาง สินค้าให้ลูกค้า	บ/ช นายนพพร 360 บ/ช เงินสด 360 บันทึกรายการที่นายนพพรจ่ายค่าระวางสินค้า ให้ลูกค้า

เฉลยปัญหาข้อที่ 1 ต่อ

2. รายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไปของนายนพพร ณ 31 พ.ค. 25x0

สมุดรายวันทั่วไป-นายนพพร

25x1		
31 พ.ค.		
	บ/ช เงินสด	1,720
	บ/ช กำไรจากการร่วมค้า	860
	บ/ช นายคมสัน	860
	บันทึกผลกำไรของร่วมค้าที่ยังไม่สิ้นสุด ณ 31 พ.ค. 25x1 และปรับปรุง บัญชีร่วมค้า ให้มียอดคงเหลือเท่ากับต้นทุนของสินค้าที่ยังขายไม่ได้ ณ 31 พ.ค. 25x1	

คำนวณได้ดังนี้ .-		<u>บาท</u>
ต้นทุนสินค้าขายเหลือ $\frac{1}{2}$		5,000
บวก ค่าระวางซื้อ ($\frac{1}{2} + 240$)		<u>120</u>
รวม		5,120
หัก ยอดคงเหลือในบัญชีร่วมค้า		<u>3,400</u>
∴ กำไร		<u><u>1,720</u></u>
หรือ		
ขาย		7,200
หัก ต้นทุนสินค้าขาย	5,120	
ค่าระวาง	<u>360</u>	5,480
∴ กำไร		<u><u>1,720</u></u>

เฉลยปัญหาข้อที่ 1 ต่อ

บัญชีเงินลงทุนในกิจการร่วมค้า

25x1		25x1		
5 พ.ค.	ซื้อสินค้า-เงินสด	10,000	25 พ.ค. ขาย-เงินสด	7,200
	จ่ายค่าธรรมเนียมซื้อสินค้า	240	30 พ.ค. ยกไป	<u>3,400</u>
	จ่ายค่าธรรมเนียมส่งสินค้า	<u>360</u>		<u>10,600</u>
		<u>10,600</u>		
30 พ.ค.	ยกมา	3,400		
	กำไรร่วมค้าปรับปรุง	860		
	บ/ช นายคมสัน	<u>860</u>		
		<u>5,120</u>		

เฉลยปัญหาข้อที่ 1 ต่อ

3. การแสดงงบดุล ณ 31 พ.ค. 25X1 ในสมุดบัญชีของนายนพพร

บริษัท ... จำกัด

งบดุล

ณ 31 พฤษภาคม 25X1

(หน่วย : บาท)

สินทรัพย์		หนี้สินและทุน	
เงินสด	6,600	หนี้สินหมุนเวียน :-	
		หนี้ต่อผู้ร่วมค้าคนอื่น :-	
		ทุนและกำไรที่นายคมสันยังไม่ได้รับไป	10,860
		หัก ทุนสินค้ายกไป	5,120
		กำไรร่วมค้า (นายนพพร)	860
	<u>6,600</u>		<u>6,600</u>